

Kemi og Fødevarekvalitet
J.nr. 2019-29-33-00028
Ref. MAMMA
Dato: 11-07-2019

Høringsnotat om udkast til vejledning om anvendelse af Nøglehulsmærket på fødevarer m.m.

Problemstilling

Vejledning om anvendelse af Nøglehulsmærket på fødevarer m.m. blev i udkast sendt i høring den 31. januar 2019 med frist for afgivelse af høringssvar den 7. marts 2019.

Fødevarestyrelsen har modtaget høringssvar fra De Samvirkende Købmænd, DI Fødevarer og Dansk Erhverv. Dansk Erhverv har ikke haft bemærkninger til vejledningen.

Høringssvarene har primært berørt følgende punkter:

1. Definitioner
2. Ikke-færdigpakkede fødevarer
3. Udvidelser af grupper
4. Fødevarekontrollen
5. Henvisning til EU-forordning

Vejledningen udstedes først nu, da Fødevarestyrelsen har haft behov for at afklare visse spørgsmål med de nordiske landes myndigheder.

I det følgende refereres høringssvarene i hovedtræk. Fødevarestyrelsens kommentar er anført til slut efter hvert afsnit i kursiv.

De Samvirkende Købmænd opfordrer til, at kriterierne i produktkategorierne evalueres ved passende lejligheder i forhold til den tiltænkte udbredelse. Det kunne fx være relevant i forbindelse med etableringen af arbejdsgrupper under det kommende Innovationspartnerskab, hvor det kan være en motivationsfaktor i forbindelse med gruppernes arbejde med produktudvikling. Særligt opfordrer De Samvirkende Købmænd til, at det overvejes, om det er nødvendigt for produktgrupperne at have krav til minimum indhold af energi (f.eks. fødevaregruppe 26, 28, 29, 30 og 31), når de øvrige kriterier i grupperne overholdes.

Livsmedelsverket i Sverige har varemærkerettighederne til Nøglehulsmærket, mens reglerne for brug af mærket skal være ens i de nordiske lande. Ændring af reglerne for brug af mærket skal derfor drøftes med de andre nordiske landes myndigheder.

DI Fødevarer anfører, at de fortsat beklager, at man ikke benytter Nøglehulskriterierne til at skabe et mærke, der kan opnå bred opbakning i befolkningen. Med de restriktive krav til produkter, der kan få Nøglehullet, vælger man i stedet at fokusere på dem, der i forvejen spiser sundest. Nøglehulsmærket bør findes for alle fødevarekategorier, da alle fødevarer kan indgå i en sund kost, og der findes et bedste valg inden for alle fødevarekategorier, herunder også snackprodukter. Er kravene for restriktive vil mærket ikke appellere til dem, der har mest brug for at ændre vaner. Er kravene for strenge og omfatter for mange næringsstoffer, risikerer man også, at færre virksomheder har mulighed for at honorere kravene og helt opgiver at ernæringsforbedre produktsortimentet.

DI Fødevarer anfører i den forbindelse, at de ser derfor frem til i det kommende Innovationspartnerskab, hvor der skal arbejdes for at de sunde valg bliver de lette valg for forbrugerne, at kunne medvirke til udviklingen af kriterier, der tilgodeser den brede del af befolkningen og derved bidrage til et sundhedsløft i den del af befolkningen, der har mest brug for at ændre spisevaner.

Fødevarestyrelsen skal bemærke, at spørgsmålet kan drøftes i de nævnte Innovationspartnerskaber. Eventuelle forslag til ændring i reglerne for brug af mærket skal ske på nordisk plan.

De Samvirkende Købmænd og DI Fødevarer foreslår en række specifikke ændringer:

De Samvirkende Købmænd opfordrer til, at betegnelserne vegansk og vegetarisk redefineres i vejledningen, og at grupperne, hvor der omtales vegetarisk/vegansk (f.eks. gruppe 11.b og 24) opdateres herefter.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at forslag til ændring af reglerne samt den tilhørende vejledning skal ske på nordisk plan.

De Samvirkende Købmænd foreslår desuden, at det i afsnittet om definitioner tilføjes, hvilke salgssituationer, der hører under definitionen "ikke-færdigpakke", at dette omfatter fødevarer pakket til direkte salg, som sælges under eller over en dag samt salg over disk eller selvbetjening af uindpakkede varer.

Fødevarestyrelsen henviser til definitionen i mærkningsforordningen (1169/2011) og den tilhørende mærkningsvejledning, hvor emnet omhandles.

De Samvirkende Købmænd anfører i den forbindelse, at det vil være godt, hvis vejledningen indeholder flere eksempler på, hvordan virksomhederne i praksis kan nøglehulsmærke de ikke-færdigpakkede fødevarer samt hvilken dokumentation, der skal foreligge.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at ændring af vejledningen, herunder flere eksempler, skal aftales på nordisk plan.

De Samvirkende Købmænd foreslår endvidere, at listen i § 8, stk. 2, udvides til at indeholde de specifikke, uforarbejdede nødder fra gruppe 3, som pr. definition overholder kriteriet for gruppen.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at ændring af vejledningen, herunder flere eksempler, skal aftales på nordisk plan.

DI Fødevarer foreslår, at fødevaregruppe 9 udvides til at omfatte knækbrød lavet på baggrund af brødmix, og at fødevaregruppe 22 d udvides til også at omfatte rejer i lage.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at dette ville forudsætte en ændring af reglerne, hvilket vil skulle aftales på nordisk plan.

De Samvirkende Købmænd anfører, at de ikke forstår, hvorfor teksten på side 10 om, at også ikke færdigpakkede fødevarer i fødevaregrupperne 1, 2, 8 a, 8 b, 9, 16, 17, 21 og 23 kan mærkes, er indsat. Der står jo netop i bekendtgørelsen (og i vejledningen), at nøglehulsmærket må benyttes, hvis fødevaren efter indplacering i korrekt fødevaregruppe opfylder alle kriterier fastsat for den pågældende fødevaregruppe i bilag 2.

Fødevarestyrelsen har i foråret 2018 efter aftale med de andre nordiske myndigheder indført en dansk ordning for brug af Nøglehulsmærket på ikke-færdigpakkede fødevarer i alle kategorierne i bilag 2. Da ordningen ikke gælder de andre nordiske lande, blev teksten opretholdt, og yderligere vejledning om den danske ordning lagt på Fødevarestyrelsens hjemmeside. For at undgå forvirring slettes afsnittet i den version af vejledningen, der offentliggøres.

De Samvirkende Købmænd foreslår desuden, at det tydeliggøres, at Fødevarestyrelsens kontrolprincip er, at kontrollen sker ved kilden, så udgangspunktet er, at den virksomhed, der først har mærket fødevaren, er ansvarlig. DI Fødevarer anfører, at de savner en henvisning til brug af virksomhedernes egenkontrol. Ligeledes fremgår det ikke, hvad der kan begrunde brug for analyser. Analyser er dyre og bør kun anvendes, hvis særlige forhold taler herfor.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at ændring af vejledningen skal aftales på nordisk plan.

Endelig foreslår De Samvirkende Købmænd, at der indsættes en tekst vedrørende forordningen om transfedt i afsnit 3.4.

Fødevarestyrelsen skal gøre opmærksom på, at ændring af vejledningen skal aftales på nordisk plan. Henvisningen vil dog først være relevant fra det tidspunkt, hvor forordningen, inklusive overgangsordninger, erstatter den danske bekendtgørelse om transfedt.